

Fjalim i Ambasadorit Filip T. Riker me rastin e Ditës së të drejtave të njeriut, 10 dhjetor 2008
(teksti i fjalimit)

Ju faleminderit shumë, dekan Davitkovski dhe mirëdita mysafirë të nderuar. Është nder i vërtetë të jem këtu sot. Vlij, së bashku me kolegen time, ambasadoren e Mbretërisë të Holandës dhe ministrin e mbrojtjes, nga një vizitë në burgun e Shutkës. Vizita ishte pjesë e programit tonë me rastin e Ditës së të drejtave të njeriut, dhe duhet të them se është shumë më mirë të vihet në fakultetin e drejtësisë pas vizitës në burg, se sa e kundërtat. Dita e të drejtave të njeriut është me të vërtetë një mundësi për të gjithë ne që të mendojmë për progresin të cilin e kemi arritur dhe sa duhet të vazhdojmë të përparojmë në rruajtjen e të drejtave të të gjithë njerëzve. Këtë vit ne poashtu e festojmë edhe 60 vjetorin e Deklaratës univerzale për të drejtat e njeriut. Ndjem hem krenar që Shtetet e Bashkuara kontribuan për procesin e zhvillimit të kësaj deklarate nëpërmjet përvojës tone dhe idealeve tona nën lidershipin e Elenor Ruzvellit, një prej amerikaneve më të mëdha të gjeneratës të saj, dhe shembull për të gjithë ne.

Deklarata univerzale është shumë më tepër se një katalog i të drejtave – është një thirje për veprim. Është një thirje për “çdo individ dhe çdo pjesë të shoqërisë.. për të promovuar respekt për këto të drejta dhe liri dhe me masa progresive, si nationale ashtu edhe ndërkombëtare, të sigurohet njojja dhe aplikimi i tyre univerzal dhe efektiv...” Ai është një urdhër i madh dhe i vlefshëm. Na jep neve shumë detyra për të bërë.

Në një fjalim shumë të njojur që Presidenti i zgjedhur Obama e dha në marsin e kaluar, foli për “mëkatin unik” të Shteteve të Bashkuara, robërinë. Ai foli mbi këtë hapur, si Afro-Amerikan, pë atë se si ajo e njollosi bazamentin e kombit tone para më se 230 vjet, dhe si ende punojmë çdo ditë për ta tejkaluar. Robëria ka qënë e shkruajtur në Kushtetutë; secili rob ka pasur vlerën sa tre të pestat e një të bardhi. A mund ta imagjinoni në vitin 2008, se ne mund të kemi pasur një gjë të tillë?

Obama tha, “Dhe akoma (Kushtetuta) nuk do të jetë e mjaftueshme t’i nxjerrë robët nga represioni, ose t’i ofrojë burrave dhe grave të të gjitha ngjyrave dhe besimeve të gjitha të drejtat dhe përgjegjësitë si qytetarë të Shteteve të Bashkuara. Ajo që nevojitej ishte që Amerikanët e shumë gjeneratave të ardhshme të ishin të gatshëm ta bëjnë pjesën e tyre - me protesta dhe rezistencë... dhe çdo here me risk të madh – për ta zvogëluar zbrazëtirën në mes të premtimeve të idealeve tona dhe realitetit të kohës së tyre.”

Celësi për të kuptuar të drejtat e njeriut dhe për t’i respektuar ato në shekullin 21 është mu ajo- si ta zvogëlojmë zbrazëtirën në mes të premtimit të idealeve tona dhe realitetit të kohës tonë? Si komb, Shtetet e Bashkuara kanë kaluar një rrugë të gjatë nga koha kur qëniet njerëzore numëroheshin në pjesë të vogla, por të gjithë njerëzit e të gjithë vendeve kanë hapësirë per përmirësim kur bëhet fjalë për mbrojtjen e të drejtave të njeriut. Obama flet për “nevojën për bashkim,” dhe e di se ajo është ajo që të gjithë ne e ndjejmë.

Në Ambasadën e SHBA në Maqedoni, ne kemi komisionin për demokraci – bord i cili ndan grante të vogla për OJQ-të të cilat punojnë për ndërtimin e demokracisë këtu në Maqedoni. Ne kemi mbështetur projekte për të drejtat e njeriut në lidhje me votimin e sigurtë dhe në mënyrë

demokratike, të drejtën për arsimim për të hendikepuarit, poashtu edhe trajnime për komunikim ndëretnik dhe shumë programe të tjera. Në një projekt, p.sh. “Të rintjtë për të drejtat e njeriut,” një grup ligjërontë për 96 arsimtarë dhe më shumë se 2.400 studentë në Shkup në lidhje me Deklaratën univerzale për të drejtat e njeriut dhe potencoi rolin e rëndësishëm që e luan shoqëria civile në mbrojtjen e të drejtave që përbahen në atë Deklaratë.

Po sot, në këtë përvjetor, në ditën botërore të të drejtave të njeriut pyesim: sa është zbrazëtira në mes të premtimit të idealit dhe realitetit në Maqedoni tash? Dhe si ajo mund të zvogëlohet?

Ne të gjithë e dime se është e drejtë e të gjithë qytetarëve të Maqedonisë për të shprehur vullnetin e tyre në një mënyrë të lire dhe të sigurtë, dhe votat e tyre të numërohen në mënyrë të drejtë dhe të saktë. Nuk duhet të ketë tolerance për dhunë zgjedhore, frikësim apo paregullsi. Zgjedhjet problematike të qershorit i pamundësuan shumë qytetarëve të drejtën që votat e tyre të numërohen në mënyrë të barabartë. Maqedonia duhet të punojë në implementimin e rekomandimeve të ofruara nga Zyra për institucione demokratike dhe të drejtat e njeriut të Organizatës për siguri dhe bashkëpunim në Evropë, (OSCE/ODIHR), pjesë e së cilës janë edhe SHBA. Ato rekomandime u dhanë pas zgjedhjeve të qershorit dhe mund të përmirësojnë gabimet zgjedhore para zgjedhjeve lokale dhe presidenciale të marsit 2009. Të gjithë qytetarët e Maqedonisë meritojnë zgjedhje të lira dhe të drejta në mars.

Të gjithë të rintjtë në Maqedoni duhet të kenë qasje në arsimim të mire dhe mundësi për ta përdorur këtë arsimim si mjet për avancimin e tyre, familjet e tyre, bashkësitet e tyre, dhe vendin e tyre. Shkollat të Maqedonisë duhet ta ofrojnë këtë për të gjithë, pa marrë parasysh përkatësinë etnike apo gjuhën. Kur ne konsiderojmë se si ardhmëria e këtij vendi duhet dhe shpresojmë se do të jetë, më duket se ndarja e studentëve nuk është bazamenti në bazë të së cilit duhet të ndërtohet. Përderisa sfidat në disa bashkësi janë serioze, ndarja etnike e studentëve, atje ku ekziston, përforcen disa nga problemet dhe sfidat të cilat i shohim në të gjithë nivelet e shoqërisë. Në Shtetet e Bashkuara ne kemi kuptuar se shoqëria e cila lëviz përzej tolerancës ndëretnike në integrim multi-etnik, fillon me rrininë e saj. Ofrimi i një ambienti të integruar arsimor që jep arsimimin më të mire të mundshëm për secilin student do të jetë një investim për ardhmërinë e Maqedonisë. Kjo do të ndryshojë të gjitha nivelet e shoqërisë.

Por nëse është dita për një vlerësim të plotë, është poashtu ditë për festim dhe shpresë. E përgëzoj Maqedoninë, personalisht dhe në emër të Shteteve të Bashkuara, për hapat thelbësor që i ka ndërmarrë për të mbrojtur disa nga qytetarët e saj më të ndijshëm dhe për ata në region. Pasi me sukses e arriti statusin e Nivelit 1 në Raportin e Departamentit të Shtetit për Trafikim më qenie njerzore të vitit 2008, Maqedonia jo vetëm që punoi në drejtim të eleminimit të trafikimit në njerëz por poashtu përmirësoi mundësinë e saj të përgjithshme në mbrojtjen e të drejtave të njeriut. Ndryshimet ligjore parashikojnë dënimë më rigorozë për krime ndaj grave dhe fëmijëve. Zhvillimi i institucioneve për mbrojtje sociale dhe standardet e reja të punës për viktimat e trafikimit kanë kontibuar në mbështetjen dhe mbrojtjen më të mirë për viktimat e abuzimeve në përgjithësi. Njësia për krim të organizuar në Prokurorii ka thyer dhe me sukses i ka ndjekur penalisht një numër të madh të rrjeteve të njohura kriminale vitin e kaluar, pjesërisht edhe si rezultat i fokusimit të lartë në trajnim dhe mësim nga praktikat ndërkombëtare. E përgëzojmë suksesin e Maqedonisë dhe shpresojmë që Maqedonia do të vazhdojë përparimin e saj në këto lëmi. Ju e keni zvogëluar zbrazëtirën, dhe ne jemi krenar që jemi pjesë e atij procesi.

Në fund, dua të rikthehem pak te puna e një shkrimtari Afro-Amerikan të cilin vetë Barak Obama e ka lexuar si i rri. Quhet Xhejms Balduin (James Baldwin) dhe ai ka thënë ”Asgjë nuk është më e dëshirueshme sesa kur lirohesh nga mjerimi, por asgjë nuk është më frikësuese sesa kur të merret mbështetja.” T’i mohosh dikujt të drejtat themelore njerëzore nuk do të thotë vetëm të shkaktosh mjerim por edhe vetë ta ndjejsh atë. Dhe është koha që qytetarët e Maqedonisë, të gjithë ne në të vërtetë, të mos potencojmë atë që nuk mundemi ta bëjmë. Me 20 janar 2009, Barak Obama do të betohet se do ta respektojë Kusgtetutën e Shteteve të Bashkuara, të njëjtën që do ta kishte konsideruar tre të pestat e një njeriu të bardhë. Ai do të jetë presidenti i 44 i Shteteve të Bashkuara the fakti që ai do të jetë presidenti ynë është dëshmi për përpjekjet e gjeneratave dhe dekadave të lëvizjes tone për të drejta qytetare. Kur ai do të ndërmer funkcionin, do ta bëjë atë në shkallët e Kapitollit, në njërin skaj të Mall në Washington. Në skajin tjetër, perkujtimorja Linkoln, para dyzet vite Martin Luter Kingu e dha fjalimin e tij te njohur ”Kam një ëndërr”. Dhe shohim dyzet vite më vonë, pas dekadash dhe gjeneratash të përpjekjeve të mëdha, se ajo ëndërr po realizohet. Më lejoni të them se për t’i realizuar ëndërrat nevojitet vëmendje e vazhdueshme, përkushtim dhe dialog, dhe fokusim në dinjitetin e çdo personi, kojshiut, anëtarit të familjes, bashkëqytetarit, në vendin e juaj dhe në gjithë botën. Në këtë ditë, e pyes secilin nga ju student, fakultet, mysafirë të nderuar, se çfarë do të bëni, së bashku me shoket dhe partnerwt e juaj, për ta lëvizur Maqedoninë përpara.

Faleminderit.